

Nr 635.

Av herrar **Sandberg** och **Näslund** i anledning av *Kungl. Majt:s proposition, nr 257, angående vissa åtgärder till jordbrukets stödjande.*

I Kungl. Majt:s proposition till riksdagen nr 257 med förslag till vissa åtgärder till jordbrukets stödjande föreslås bl. a. upptagande av en införselavgift å havre och majs jämte vissa andra därmed jämförliga fodermedel. Införselavgiften skall utgå för varje slag av avgiftspliktig vara med det belopp, högst 6 öre för varje kilogram av varans nettovikt, som Kungl. Majt bestämmer. Syftet med införselavgiften är att dels höja priset å fodersäd producerad inom landet och dels att ernå en begränsning av den animaliska produktionens storlek och en stegring av priserna på dessa produkter. För detta sistnämnda syfte skall också de medel, som inflyta genom här ifrågavarande införselavgifter, samt vad som erhålles genom att exportörerna av fläsk avstå visst överpris till största delen användas till stödjande av kött- och fläskproduktionen.

De sålunda föreslagna åtgärderna beträffande stödjandet av kött- och fläskproduktionen komma, i den mån de bliva verksamma, att medföra fördel för producenterna av nämnda animalier i de delar av landet där denna produktion är av större omfattning. I andra landsdelar åter, där produktionen av t. ex. fläsk icke ens täcker det egna behovet, kommer givetvis en fördyring av fodermedlen att verka direkt betungande. Inom stora delar av Norrland med till huvudsaklig del småbrukare, kommer sålunda detta att bliva fallet.

Särskilt känsligt, för denna landsändas del, är varje höjning av priset på foderhavre, emedan detta fodermedel spelar en så stor roll såsom foder åt dragarna vid timmeravverkningarna. Foderhavren inköpes till Norrland i ojämförligt mycket större kvantitet än majs, och en mycket stor del av denna havre användes till hästfoder vid nyssnämnda arbeten. För en vinters skogskörslor torde per häst förbrukas omkring 1,200—1,500 kg. Ett högre pris på fodermedlen kan knappast anses medföra en högre betalning för avverkningarna, emedan därvidlag i huvudsak konjunkturerna på trävarumarknaden äro avgörande. Prisökningen träffar därför bonden-hästägaren i form av minskad inkomst av den alltid nödvändiga biförtjänst, som timmeravverkningarna utgöra.

Det synes därför angeläget att söka undvika sådana åtgärder som äro ägnade att väsentligt fördyra fodermedlen för de jordbrukare som hava ett stort inköpsbehov av dylika. Departementschefen torde också hava haft här omnämnda förhållanden i åtanke, då han i propositionen, sid. 92, säger

bl. a. »Kungl. Maj:t bör äga befogenhet att, om särskilda omständigheter därtill föranleda, medgiva befrielse från eller nedsättning i stadgad avgift, exempelvis för att underlätta tillförseln av billig foderhavre i ömmande fall.»

Det torde emellertid vara enklare och fördelaktigare för här ifrågavarande intresse att bibehålla den nuvarande ordningen, att foderhavre får införas efter tillstånd av spannmålsnämnden, i den omfattning som kan vara behöfvig. För att erhålla en viss kontroll över att den billiga havren kommer till användning inom de landsdelar, som avses, torde införseltillstånd endast böra givas åt lantmannaföreningarnas länsförbund i respektive län.

Om ingen införselavgift sättes å foderhavre så synes detta likväl icke behöva medföra några rubbningar i departementschefens beräkningar angående summan av inflytande införselavgifter och deras användning. Departementschefen säger nämligen att någon inkomst av införselavgift å foderhavre synes knappast böra påräknas. Den hämning av införseln av foderhavre, som avses och som införselavgiften tänkes medföra, ernås naturligtvis även med nuvarande ordning med införselreglering.

Vid riklig tillgång på foderhavre inom landet är det emellertid önskvärt att denna i första hand kommer till användning för fyllandet av havrebehovet inom de områden där sådant behov förefinnes, och att alltså inte införsel sker i den mån landets egna tillgångar på havre förslå. Om man dock, så som avsikten nu är, vill skapa och uppehålla en viss prisnivå på den inhemska havren högre än världsmarknadpriset och oberoende av hurvida tillgången på den inhemska havren är riklig, då måste man tydligen för att inte orättvisor skola uppstå, på något sätt träda hjälpande emellan de olika intressegrupperna av landets jordbrukare. Det är en nödvändighet att tillse, att de prisstödjande åtgärder, som vidtagas för jordbruket, om möjligt inte verka i motsatt riktning i vissa fall, så att de betunga en del av näringens utöfvare. Det är inte annat än en konsekvens av allt reglerandet, om medel ur den föreslagna prisregleringsfonden för jordbruket, vilken fond beräknas komma att uppgå till 20 miljoner kronor, finge tagas även för utjämnandet av sådana ojämnheter som uppstå då stödåtgärderna skola tillämpas i ett land som vårt, med dess mycket olika produktionsförhållanden inom olika landsdelar och det i följd därav ofta förefintliga motsatta intresset jordbrukarna emellan. Om en prisstegring å havren på sätt förut nämnts ernås, så borde alltså medel från den nämnda fonden kunna i viss utsträckning få användas till förbilligande av den inhemska foderhavren för de nordligaste länens eller därmed jämförliga områdens del. Detta kunde tänkas ske exempelvis såsom pristillägg för av säljaren till viss plats försäld havre eller såsom restitution till köparen eller möjligen som fraktbidrag. Lantmannaföreningarnas länsförbund torde lämpligen kunna vara förmedlare av dessa affärer de olika landsdelarna emellan och uppbära de medel som skulle möjliggöra prisnedsättningen.

På grund av det anförda få vi alltså yrka,

att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 257 i vad den avser upptagande av införselavgift å foderhavre, och

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte vidtaga sådana anordningar, som möjliggöra ett förbilligande av den inom landet producerade foderhavren för landsdelar, som prövas vara därav i behov.

Stockholm den 10 april 1934.

O. Sandberg.

P. J. Näslund.

